

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Proti vinskemu davku.

Zadnji teden je zopet in znova zavrelo po vinorodnih deželah naše države. Vzlic protestom in raznim shodom, ki so se priredili v zadnjem času proti vinskemu davku, je finančni minister vendarle predložil v državnem zboru načrt za nov vinski davek, ki naj prinese državi okrog 6 milijonov letnega dohodka.

Zatrjuje se sicer, da bodo s tem davkom prizadeti le uživalci ali konsumenti, v resnici bodo trpeli pa le naši vinogradniki, kajti oni bodo morali s ceno še nižje dol, ako bodo hoteli ohraniti dosedanje kupce in pridobiti nove odjemalce. Zato pa vlada zaradi novega vinskega davka splošno razburjenje v krogih naših vinogradnikov. Povsod se čujejo britke pritožbe proti novemu obdačenju vinogradništva, ki se že itak težko bori s svojim skrajno neugodnim položajem. Na Dunaju se je priredil zadnje nedeljo 6. t. m. velikanski protestni shod, katerega se je udeležila cela nižjeavstrijska dežela, pa tudi zastopniki iz raznih drugih kronovin. In take protestne shode kaže prirejati po vseh vinorodnih pokrajinah!

Boj, ki ga bije v zadnjem času naš mali vinogradnik, je obupno težak. Z velikim trudom in z obilnimi stroški si je napravil nov vinograd in sedaj, ko bi imel uživati sad svojega dela in truda, pa ne more vina prodati. In naša vlada? Namesto da bi kaj več storila, da se izboljša vinska kupčija, nam pa nalaga nov davek. Pivovarnarji, ki delajo po ceni in na debelo svojo umetno pijačo in jo z dobro urejeno veletrgovino spravljajo v zadnje vasi naše države, ti so preprečili zvišanje davka na pivo; vinogradniki, ki se bore za vsak novčič pri svojem težko pridelanem vinu, ti naj pa plačujejo nov davek. V takih razmerah mora zavreti povsod, koder prebivajo težko prizadeti vinogradniki.

Nevarnost, da se sprejme v državnem zboru nov vinski davek, je velika. Zato pa treba tudi velikega odpora z naše strani. Vse občine naših vinorodnih krajev naj se s protesti obračajo do svojih državnih poslancev, ki naj napno vse moči, da pade načrt vinskega zakona, kakor ga je predložil finančni minister.

—r—

Kakšen ima biti nov davek na vino.

Po tem načrtu, kakor ga je predložil finančni minister 1. marca t. l. v državnem zboru, ima znašati nov vinski davek po 4 krone od hektolitra vina, po 3 K 60 h od hektolitra vinskega mošta, po 3 K od vinske drozge in po 1 K od sadnega mošta (sadjevca). Ta davek se ima splošno pobirati. Davka prosto bi bilo le tisto vino

lastnega pridelka, ki se porabi doma za družino ali pa za napravo kisa ali žganja. Davka prosto bi bilo tudi vino v zaprtih mestih, kjer pobira vlada že sedaj vinski davek od vsega pridelka.

Iz teh določil sledi, da bo moral plačati davek vsak, naj vino kupi ali pa doma pridelal. Vse vino bo obdačeno. V vsako klet bodo imeli vstop finančni stražniki oziroma dacarji, ki bodo pregledovali in popisovali vinske pridelke in vsakokratne zaloge in ki bodo pregledovali, koliko se je vina prodalo in koliko doma popilo. Da bodo dacarji oziroma finančni stražniki, katerih bo treba po vinorodnih krajih celo krdelo na novo nastaviti, veliko davka za se porabili in da jih bo moral kmet za vse sitnosti, ki mu jih bodo delali, takorekoč sam s svojim vinom plačevati, ume se samo po sebi.

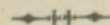
Vsa stvar ima pa še drugo lice. Dosedaj se je mnogo vina prodalo iz kleti malega vinogradnika naravnost na konsumenta. Na ta način se je prodajalo vino v sodčkih od 56 litrov naprej župnikom, uradnikom, učiteljem itd. Vse to vino se je prodalo brez davka. Sedaj bo treba vse to vino obdačiti, in če bo hotel kaj malega prodati, bo moral plačati davek in naznaniti seveda vso to malo kupčijo finančni oblasti. Koliko sitnosti bo s tem nastalo, si lahko mislimo. Trpela bo s tem pa tudi vsa dosejanja kupčija, ker si bo marsikdo premislil kupovati z davkom naložena vina.

Finančni organi bodo pa tudi na druge načine izkoriščali svoje nadzorstvo v kletah naših vinogradnikov kot „zaupni možje“, in nič čudnega ne bo, ako se bo sčasoma pri enem ali drugem gospodarju kaj izpremenilo glede odmerjenja osebne dohodnine.

In navsezadnje? Kako se bo pa določevalo, koliko vina se ima porabiti za dom, da bo davka prosto? Ali naj na vse zadnje naš vinogradnik tudi od tega davek plačuje, kar bo sam spil, zlasti še v tem slučaju, če ne bo mogel svojega vina prodati?! Kaj pa potem?

Zadosti je davka na ramenih našega malega vinogradnika in zadnji čas je, da se našega kmeta ne išče in ne vidi samo pri davkih! Zato pa odločno protestujemo proti novemu davku in pričakujemo, da bodo porabili naši poslanci ves svoj vpliv, da propade načrt zakona, ki bi imel stopiti v veljavo s 1. septembrom t. l.

—r—

Politični pregled.

Državni zbor se je začel 24. februarja. Vsled odstopa nemškega ministra-krajana dr. Schreinerja so nemški svobodomiselci zelo razdraženi. Predvarjajo, kako bi se zmaščevali nad vlado, ki se je iznebila onega hujšaka, ki je največ kriv, da se Čehi in Nemci v pražkem zboru niso sporazumeli. Prišlo je med njimi do spojitve novih strank. Kaže se, da se tudi druge

stranke bolj konsolidirajo. Razmerje je zdaj tako: Vseh poslancev je 516 in sicer: „Slovanska Unija“ 124 poslancev, krščanski socialci 97, socialni demokrati 88, nemški „frazin“ 78, Poljsko kolo 70, „Unio latina“ 20, Rusini 20, Bukovinski Rusini 5, Judovski klub 14, Schönererovci 3, divjakov (v nobeni stranki) je 9.

Vlada je prosila rešitev predlog o vojaških novincih in proračuna. Predložila je tudi nov zakon o vinskem davku. — Poslanec Grafenauer je stavil nujen predlog o nečutenih krivicah, ki se Slovincem godé na celovškem kolodvoru, kjer uradniki na slovensko prošnjo nočejo dajati niti voznih listkov in je bilo že nekaj slovenskih mož, kakor bi oni izzivali, radi tega policijsko kaznovanih.

Izvrstno je poslanec Grafenauer govoril o zatiranju koroških Slovencev. A Nemci imajo za take pritožbe gluha ušesa. Celo železn. minister Wrba je trdil, da Grafenauer ima napačne informacije — mesto da bi uradnikom zaukazal, naj znajo oba jezika ter naj enako vstrežejo Nemcem in Slovincem. Žal, predlog ni dobil večine, ker so socialni demokrati sklenili glasovati proti, in je vsled tega izostalo tudi več slovenskih poslancev, s 137 proti 132 glasovom je bil odklonjen. A znamenita je pri tem glasovanju ta okoliščina, da so navzoči Slovani vsi glasovali za predlog in so se Poljaki približali Slovanski Jednoti. Ost glasovanja je naperjena proti železn. ministru Wrbi, ki bo prej ali slej moral iti.

Zakon o vojaških novincih je bil sprejet. „Slovenski klub“ tega ne smatra kot „politicum“ in je glasoval zanj.

Pri proračunski razpravi se je prvi oglašil min. predsednik baron Bienert prošeč, naj ga zbornica odobri. Pogreval je zopet fraze o naklonjenosti vlade do vseh narodnosti (dasi so v razpravi o Grafenauerjevem predlogu slovanski poslanci upravnasprotno dokazali). V sedanjem zasedanju naj bi rešila zbornica zakon o socialnem zavarovanju, o novih davkih, o reorganizaciji železniške uprave, o pravni fakulteti italijanski (a o slovenski ni črhnil), o paroplovni službi za Dalmacijo in Južno Ameriko. V imenu „Slov. Jednote“ je dr. Kramar takoj izjavil, da ne bo spremenila stališča proti vladi, dok se ne spremeni sedanji vladni sistem. Ta teden se baron Bienert pogaja s „Slov. Jednoto“ — Nemški svobodomiselnici so začeli gonjo zoper naučnega ministra grofa Stürgkha, ker hoče vpokojiti tirolskega dež. šol. nadzornika Leschanowskega, ker pristransko postopa s profesorji in učenci — a je zato zvest pristaš nemških liberalcev.

Dne 2. sušca je bil govor o belokranjski železnici in sicer v gosposki zbornici. Grof Latour je obširno govoril o železnični zvezi z Dalmacijo. Vprašal je: Kaj je naša vlada storila na avstrijskih in ogrska na hrvaških tleh? Ali ne more naša vlada s členom 24. avstro-ogrske nagodbe prisiliti ogrsko vlado, da se izvrši železnična zveza z Dalmacijo? Govornik odločno pozivlja vlado, naj brez ozira na Ogre izvrši zvezo vsaj na avstrijskih tleh. Ako nimamo denarja ali ne moči, da bi Dalmacijo po železnici zvezali z državo in Dunajem, potem je bolje, da pustimo, naj se Dalmacija združi z Bosno in Hrvatsko. Govorniku je takoj odgovoril železnični minister Wrba, rekoč: S pogodbo z dne 8. oktobra 1907 sta se obvezali obe vladi, da zgradita normalnotirno železnico od Novega mesta mimo Ogulina, Otočca, Gospiča in Pribudiča do Knina. Vsa dela bi morala biti gotova do konca 1911. Avstrija je z zakonom z dne 30. grudnia 1907 zagotovila nameravano zgradbo železnice. Podrobni načrti za novo progo v Dalmaciji so že gotovi, za kranjsko progo se bodo načrti v kratkem izgotovili, ker je bilo treba prvotno progo nekoliko izpremeniti. Tudi za hrvaško progo so načrti gotovi, potreben je še dotični ogrski zakon. Avstrijska vlada je večkrat prigajala ogrsko vlado, naj prične z delom. Tudi v bodoče bode avstrijska vlada opozarjala ogrsko na njeno dolžnost v zmislu pogodbe. V tem oziru jo bode podpirala tudi vojaška uprava.

Koj drugi dan pa so v poslanski zbornici dr. Šusteršič, vitez Vuković in tov. vložili nujni predlog, da se belokranjska železnica, nadalje pa zveza z Dalmacijo čimprej izgotovi, in se opomni ogrsko oziroma hrvatsko vlado na njeno dolžnost v tem obziru. — Vednemu dreganju se menda vlada ne bode mogla več ustavljati.

Nemčija je nameravala naložiti carino na ladjeplovbo po Labi. Trgovinski minister dr. Weisskirchner je izjavil, da Avstrija ne bo privolila v oviranje svobodne plovbe na Labi, ki je zagotovljena po mednarodnih pogodbah. Zbornica je temu soglasno pritrdila.

Prvo branje proračunske postave je bilo 4. marca končano. Najznameniteje iz proračunske razprave je to, da je načelnik Poljskega kola dr. Glabinski ostro govoril zoper germanizatorične

tendence železn. ministerstva ter napovedal, da bodo Poljaki glasovali proti žel. min. proračunu. Vidi se, da so se Poljaki zelo približali Slovanski Jednoti.

Češki deželni odbor v Pragi nima še odobrenega proračuna; primanjkljaj velik, denarja ni na razpolago. Zato pa črta v proračunu vse postavke, ki niso neogibno potrebne, že blizo 18 milijonov kron.

Ogrski ministerski predsednik Khuen se čuti dokaj trdnega s svojo vlado. Razgovorja se z županom Barczy-jem, ki naj bi bil bodoči predsednik poslanske zbornice, katera bo odgodena 24. marca.

Hrvatski sabor je sklican na 18. marcij. Listi pišejo, da je pod Rauchovim vladanjem primanjkljaj zrastel na dva milijona, kako? se bo pojasnilo v saboru. — Hrvatsko-srbska koalicija bo še le v saboru pokazala svoje razmerje z novim banom, kateri bi rad oživil staro mažaronsko stranko. A dozda se mu to še ni posrečilo. — Tudi občinske volitve v Zagrebu niso izpale popolnoma po volji sedanje vlade. Večino ima koalicija.

V London pojde na obisk angleškega kralja pruski princ Henrik v znamenje, da ni več napetosti med nemškim cesarjem Viljelmom in angleškim kraljem Edvardom.

Na Pruskem socialni demokrati prirejajo obilne shode in demonstracije zoper vlado, ker je predložila slabo volilno reformo. Oni zahtevajo enako in splošno volilno pravico. Prišlo je do spopada s policijo in že do krvoprelitja.

K ruskemu caru Nikolaju prihajajo balkanski vladarji. Mudil se je v Peterburgu kralj Ferdinand bolgarski s kraljico ter bil sijajno sprejet. Piše se, da tija dojdejo srbski kralj Peter; črnogorski knez Nikica in rumunski prestolonaslednik. Govorilo se bo gotovo o balkanskih zadevah.

Črnogorski knez je posebno odlikoval zastopnike naše eskadre, ki je obiskala barsko luko. Kontreadmiral Anton Haus, ki je svoj čas studiral na novomeški gimnaziji, se je kot poveljnik z deputacijo šel poklonit v Cetinje.

Francoska zbornica je sprejela proračun. Ko pa se je na vspeled postavila postava o varstvu brezverskega šolskega zakona, sta se desnica in levica dejansko spopadle.

Italijanskim poslancem in senatorjem se bodo izplačevale dijete za vsako sejo po 40 lir.

V Carigradu je najvišje sodišče obsodilo skoro vse poštne uradnike v Skadru radi tatvine. Samo ravnatelj in adjunkt sta vzela 334.000 pijastrov.

Na Grškem so tudi orožniki nezadovoljni, ker častniška liga skrbi le za oficirje in ne za moštvo.

Na sibirski železnici so prišli na sled velikim tatvinam blaga v vrednosti 3.500.000 kron. V sleparstvo je zapleten tudi visok uradnik zunanega ministerstva.

V državi Monaco množica zahteva ustavo že do 19. marca.

—♦♦♦—

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Kedo si ne bi želel videti kraje, katere je posvetil s svojim življenjem in delovanjem naš Gospod in njegovi sv. apostoli? Že v prvih časih krščanstva, ko je bila pot tje doli ne le mnogo dražja nego dandanes, marveč tudi združena z velikimi težavami, često celo s smrtno nevarnostjo, so verni kristjani radi obiskavali te posvečene kraje. Čim raje se odloči verno srce za to pot v naših časih, ko je potovanje v vsacem oziru laglje in brez nevarnosti.

Brez posebnih nevarnosti, to je res, ali brez sitnosti in težav potovanje na Turško tudi sedaj ni. Mnogo lažje je ogledovati olikane evropske dežele, kjer te navadno ne prašajo niti po potnem listu. Precej drugačno je v pokrajinah, ki so podložne sultanu iz Štambula. Tu se potni list strogo zahteva.

Tega dobiti je lahko. Greš k okrajnemu glavarstvu, daš kolek za 2 K in uradnik ti ga napravi veljavnega za tri leta. Nanj ti napiše, kar ti drago, n. pr. meni: „velja za Azijo in Afriko“. Toda za Turke ta list ni veljaven. Precej v Trstu moraš iti z njim k konzulu visoke porte (t. j. turškemu), da ti ga podpiše. Za trud mu plačaš 5 K. Pa kaj ti je zapisal za to svoto? Da smeš stopiti na turško zemljo v Jafi, Hajfi, Bajrutu ali v katerem mestu turškega cesarstva želiš; ko si pa tje došel,

stojiš brez vsacega daljnjega dovoljenja. Treba je novih sitnosti, ki se ti lahko ponavljajo v vsaki provinci. Kako se je v tem piscu godilo, povem pozneje.

Druga težava je turški denar. O tem mi je rekel gospod, ki je bil že devetkrat v sv. deželi, da ga nihče ne pozna. Sam sem skušal, da je temu res tako. Toda umej me! Zapaziti si imena, metalik, bišlik, para, pijaster, medžedje i. dr., pa njihovo obliko ni taka težava, ali vrednosti ne moreš vedeti za gotovo. Recimo v Bajrutu ti dajo za francoski zlat 20 frankov 100 pijastrov, v Balbeku jih dobiš morda 105, v Damasku celo 120 ali nasprotno. Vsako mesto ima svojo veljavo. Le na železnici se daje vedno enako 85 pijastrov. Zato je svetovati vsacemu potniku, da si že doma kupi francoski denar (ta velja povsodi), turškega denarja pa se varuj kolikor le mogoče, sicer boš gotovo goljufan.

Tretja težava so popolnoma drugačne razmere na vzhodu nego vladajo pri nas; značaj orientalcov, lakota po denarju in pohlep tujca izmolsti, kolikor se le dá. Tudi jezik dela velike sitnosti; ako ne znaš vsaj za silo francoski ali italijanski, v orijent sam ne hodi, — z nemščino ne opraviš nič. Najbolje, seveda, izhaja tisti, ki zna vsaj nekaj arabščine; ali taki so pri nas redko sejani.

Veliko skrb dela nekaterim tudi široko morje. Globoko je, marsikoga je že pogoltnilo v svoje brezdnosti; nemirno postane za časa viharja. Ta nemir pa grozno vpliva na večino potnikov z neusmiljeno morskbolezni, ki sicer ne odpira grobov, pač pa neusmiljeno igra z želočcem.

Vendar se tacih in enacih pomislekov pisec ni ustrašil. Želja po svetih krajih je vse premagala — zlasti še, ko mu je zdravnik trdil, da bo pot jako koristna za njegovo obolelo grlo. Če združi prijetno s koristnim, si je mislil, tem bolje, pa je plačal avstrijskemu Lloyd v Trstu vožnino. Odločila se je krasna nova ladija „Galicija“, za dan odhoda pa 13. marcij 1907.

Nisem nameraval popisovati svojega potovanja, ali ker me nekateri gospodje prosijo in se baje namerava slovensko romarsko potovanje v sv. deželo, morda vendar utegne to ali uno koga zanimati, izročam nekatere spomine „Dol. Novicam“.

Določeni čas sva prišla s svojim prijateljem v Trst. Tu pa se je govorilo, da v južni Dalmaciji razsaja grozen vihar. Lahko si je misliti, da tega nikakor nisem bil vesel, kajti precej okušati prijetnosti viharne vožnje nisem želel, — to še tem manj, ker je kake tri tedne poprej viharno morje ob otoku Kandiji razbilo Lloydov parnik „Imperatrix“.

Naznanilo se nam je, da odpotujemo dan pozneje. Je-li bil vzrok omenjeni vihar ali kaj drugega, ne vem; gotovo pa je, da je bila ta odločitev vsem po volji, posebno še, ker se nam je tudi povedalo, da lahko večerjamo, prenočimo in tudi obedujemo drugi dan na ladiji. Zlasti je nam novincem prenočišče dobro došlo, ker smo imeli priliko v mirnem pristanu vaditi se ozke ladijine postelje.

Ob dveh popoldne 14. marcija smo odrinili. Bilo nas je mala, a prijazna družba: v drugem razredu šest, v prvem dve osebi, za nekaj judovskih družin in par družin ljudi v tretjem se nismo brigali. Naša ožja družba na ladiji je bila tedaj kapitan in trije častniki, vsi Dalmatinci, ladjini zdravnik Poljak, pater provincijal Leitner z dvema usmiljenima bratoma, ki sta bila namenjena za Nazaret — eden Nemec, drugi Slovenec, neki frančiškanski brat z Dunaja, ki je šel v Palestino v redovnih zadevah, pa midva Slovenca jaz in moj tovariš. V prvem razredu sta se vozila saški Nemec, lekarnar v Bajrutu, in neki avstrijski nadlajtenant, rojen Dalmatinec. Slovani smo imeli veliko večino. Ker je bila družba mala, sem imel srečo, da sem bil do Bajruta v Feniciji po noči v kabini popolnoma sam.

Vožnja je bila krasna, morje mirno kakor razlito olje, ko smo zrl nazaj proti Trstu, ki se nam je bolj in bolj oddaljal, dokler ga nismo izgubili iz oči obrnivši se ob rtu Salvore proti jugu. Brzo smo pluli mimo zahodnje Istre, po kateri se nam odsvitajo večinoma poitalijančena mesta Umag, Novi Grad, Poreč, Varšer, zlasti pa se odlikuje v svitu večernega solca Rovinj z visoko cerkvijo sv. Evfemije. Lepa je naša južna Avstrija s sinjo Adrijo!

Ko smo dospeli nasproti naše morske trdnjave Pulja do Brijunskih otokov, ki so dandanes svetovno znani zavoljo milega svojega podnebja, se je jelo mračiti. Želeli smo videti, kako solnce zahaja v morske valove, ali prav po nepotrebnem se je ravno takrat vzdignil oblak ter nam spridil krasni naravni užitek.

Po izvrstni večerji, kakoršna je vsaka na Lloydovih ladjah, smo imeli v resnici nepopisno lep večer. Milijoni svetlih zvezd

se odleskajo v morski gladini, vse svečano, tiho in mirno v naravi, le silni ladijini vijak s svojim vrtenjem nekoliko potresa — pa vendar kako hitimo dalje. V notranjem lepega broda vse vre, kipi in poka, v stroju se giblje, kolesa se vrté, vijak strašno deluje, morje se šumeč peni kakor v besni jezi zapuščajoč bel sled za ladijo — in vendar samo eden, kapitan ali njegov namestnik, vlada vse to vrvenje s svojimi znamenji, da je vse pravilno, smotreno; ladija hiti dalje na desno, na levo, se obrne, da pride tje, kamor on hoče.

Ni li plovba podobna posameznemu človeku? Kako kipi in vre v njegovem notranjem, kako besné viharji strasti, slabih nagnjenj zoper boljšo voljo! A blagor človeku, če mu vlada moder kapitan, pamet razsvetljena po sv. veri in podpirana po milosti božji; potem gre vse gladko, smotreno, pametnega človeka vredno; potem premaga vsak vihar, potem se ne boji nobenega zla. — Krmar ga privede na pravo stran. Ako bi bil pa na ladiji krmar vnemaren, hudoben, potem gorje potnikom! Tri ure imam Vas vseh življenje v roki, nam je djel mlad častnik, ko je zvečer ob 9. uri stopal na poveljnikovo mesto pri otoku Kandiji. Človek, tvoje večno življenje, ali večna smrt je tudi vedno v oblasti tvojega krmarja. Pazi, da te bo prav vodil po potu, ki ti ga kaže sv. vera, potem dosežeš svojo srečo. (Dalje pride.)

Dopisi.

Vinica. — † Radeckyjev veteran. 28. febr. je umrl na Novi Lipi pri Vinici dne 12. marca 1825. rojeni Ivan Simonič. L. 1846. je bil potrjen h 9. c. k. lovskega bataljona. Vojskoval se je na Gornjem Laškem. Prvo bojno polje je bilo Padua-Montebelo, zatem Piacencija, Goite, Montaro i. t. d. Pri Mantovi je vjel laškega častnika in mu vzel sabljo. Častnik ga je prosil, naj ga izpusti in mu ponuja 400 gld. —, a on je rekel „marš Estrajh“ in ga tiral k polkovniku. Bil je 16krat v ognju. Pravil je dopisniku, da je bilo nar hujše pri St. Luciji. „Stal sem v prvi vrsti pri svojem stotniku, kar pride memo nas Nj. cesarska Visokost Franc Jožef, slišal sem Radecky-a, ki je opozoril Nj. Visokost, naj se ne podaja v tako nevarnost, in v tem hipu pade sovražna krogla pred me, vzdigne se in leti preko moje glave, pade med prve noge konju, na katerem je bil Nj. cesarska Visokost, zopet se vzdigne in pade na drugi kraj, kjer se je razletela.“ Takrat je dobil J. Simonič srebrno kolajno II. reda: l. 1848.

Leta 1849. se je bojeval zopet pri Novari, bil je zadet od sovražne kroglice v členek desne noge, ki so jo izsnili še le čez 3 mesece. L. 1851. je bil odpuščen iz vojne sluzbe. Zadnja leta je imel 3 vojaške ustanove tako, da je dobival s svoto, ki mu jo je nosila velika srebrna kolajna, s katero je bil odlikovan pri Novari, na leto 619 K 96 v. — Njegova brata: Mihael Simonič: roj. 17. maja 1828. in Jožef Simonič: roj. 14. marca 1832. sta služila pri c. k. 17. peš-polku, ter sta bila oba v vojski ranjena; Jožef je bil nekaj časa ujetnik na Francoskem. Imenovana sta pred nekoliko leti umrla, zdaj počivajo vsi trije bratje junaki — patentalni invalidi, v hladni zemlji.

Iz Ambrusa. Dne 13. febr. smo imeli v izobraževalnem društvu predavanje o alkoholu ob dokaj obilni udeležbi. Preč. g. I. Žaybi je v jako poljudnih besedah razkrinkal tega ljudskega sovražnika, ki zahteva toliko človeških žrtev. — Alkohol je pokazal svojo moč 23. jan., ko je malo dane zmrznil neki mož iz Višenj. Sedaj leži v postelji ter ima čas premišljevat svoje poprejšnje kaljenje miru.

Zužemberk. Dne 21. febr. je spremil kapelana Antona Erjavca v Veliki Lošinj ajdovski župnik. Toda samo dva dni mu je bilo dano uživati mili morski zrak. Bog ga je poklical nepričakovano hitro. Na morski obali počiva truplo blagega pokojnika, ki si je s svojo gorečnostjo v duhovski službi pridobil v teku treh mesecev srca vseh župljanov. Naj počiva mirno v tuji blaga duša!

Ajdovec. V noči od 25. do 26. febr. t. l. so prišli tatovi v zidnico gospodarja Jožefa Gnidovec iz Velikega Lipovca. Vzeto je kakih 5 do 6 veder vina. Eden sodček (56 l.) je bil ravno napolnjen, tega so kar celega odnesli, kakor tudi eno brento suhega fižola in nekaj gospodarskega orodja. Lopovom so baje že na sledu. — Pri nas je bilo v januariju 5 rojenih, umrlo jih je 5, oklicev je bilo 5 in poročenih je bilo tudi 5 parov. — Umrla je tudi daleč okrog znana ajdovska potovka Planinka. Zadovoljna z malo plačo je šla na vse kraje in dasi ni znala niti besedice nemški, bila je enkrat tudi v Gradcu samo s priporočilnim pismom, je izvršila vestno svoj opravke in se je srečno vrnila.

Iz Kandije. V tukajšnji bolnišnico je bilo sprejetih meseca februarja 140 bolnikov. Od januarja jih je bilo ostalo v oskrbovanju 93, skupaj 233. Ozdravljenih je bilo odpuščenih 99, zboljšanih 26, neozdravljenih 10, umrlo jih je 6, in sicer 3 za naduho, 1 za trebušno tuberkulozo, 1 vsled slabokrvnosti in 1 za pljučnico. Predstojništvo bolnišnice svetuje bolnikom, ki ne potrebujejo nujne pomoči, naj bi pismeno vprašali, kedar naj bi prišli v bolnišnico, da se tako izognejo neprijetnosti, ker je bolnišnica večinoma prenapolnjena in ne morejo biti vsi sprejeti.

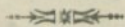
Iz Soteske. Umrli je obče znani in priljubljeni Franc Repar, nadžagar, dne 4. marca, previden večkrat z svetimi zakramenti za umirajoče. Bil je jako vnet za dobro časopisje in za dobrodelna društva. Veličasten pogreb je pokazal, kako je bil spoštovan in priljubljen. Razun vseh domačih faranov vdeležili so se pogreba tudi iz sosednih farâ: Toplic, Valtevasi in Žužemberka. Slavna požarna bramba iz Toplic mu je ganljivo zapela ter častno spremila k večnemu počitku. Večna luč naj mu sveti!

Iz Metlike se poroča, da je nekdanji ondodni graščak dr. Josip vitez Zavinšek, ulanski ritmojster v p. dne 19. febr. v Gradcu prominol v visoki starosti 79 let. Bil je svoj čas deželni in državni poslanec, voljen v veleposestvu. Pripadal je bolj konservativni struji in ni bil nasproten slovenskemu stremljenju. Bil je jako radodaren in usmiljen, ljudstvo ga je zelo spoštovalo. — Blizo pristave nekdanjega njegovega veleposestva bo stal kolo-dvor nove železnice med državno in rosalniško cesto.

Mirna. Tvrška Flatscher je od gospe Hočevarjeve dobila dovoljenje, da sme kopati premog. Delo se je že pričelo. Upati je, da se tu odpre vir novih dohodkov za naš okraj.

Sodražica. Občinski odbor je imenoval za častne občane državne poslance gg.: dež. glavarja Fr. pl. Šukljeta, dr. Iv. Kreka, dr. Ivana Šuštersiča; izobraževalno in pevsko društvo „Glas“ pa za častne člane preč. g. župnika Fr. Travna in g. župana in dež. poslanca Fr. Bartola.

Iz Ambrusa. Pretekli teden so začeli kopati temelj in pripravljati prostor za novi gasilni dom. Može in fantje so vsi navdušeni za to koristno delo. Za sedaj delajo samo še Ambrušanje. Obljubili so pa tudi drugi farani, da bodo pomagali kakor bo treba. Le krepko naprej, da se kmalu dvigne dom gasilnega društva v ponos celi Ambruški fari. Ob enem se pa društvo najljubneje obrača do vseh znancev in prijateljev. Pri-skočite tudi Vi na pomoč s svojimi darovi.

Domače novice.

Osebnosti. — Na dunajski univerzi je bil promoviran g. Ignacij Malnerič, tukajšnji odvetniški kandidat, doktorjem prava. — Dež. šolski svet je imenoval za učitelja v Kuteževem Fr. Starman, v Podgradu Ano Bantan, v Vavti vasi Ter. Ravhekar, v Grosupljem Leopolda Marn, za nadučitelja v Št. Lovrenca F. Silvester, za nadučiteljico v Ribnici M. Blahna, za učiteljico v Ribnici Ano Šiška. Naslov profesor je dobil pravi gimn. učitelj Ivan Masej v Novem mestu. — G. dr. Ogrin, c. kr. vladni koncipist, je od tukajšnjega glavarstva prideljen k okr. glavarstvu v Črnomelj. — Notar g. J. Rohrman se je iz Cerknice preselil v Kostanjevico. — Gdč. Angela Kuhelj je imenovana za suplentinjo na 4razrednici v Mokronogu. — C. kr. davčni upravitelj Fink iz Kranja je prestavljen v Kočevje.

Smrtna kosa je odrezala nit življenja dobro znani mami in gospodinjki Mariji Stravbar p. d. Šaltesovi v 82. letu njene starosti. Dne 28. februarja so ob njenem pogrebu mnogoštevilni spremljevalci pokazali, kako so čislali sicer priprosto ženo. Mnogo nekdanjih dijakov — sedaj duhovnov in raznih uradnikov — se je s hvaležnostjo spominja, ker jim je šla prav na roko ter jih vzgojevala v duhu njih krščanskih mater. N. p. v. m.! — Njeni hčerki, g. Malči, pa naše sožalje.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu febr. 1910 je 209 strank vložilo 60.466 K 45 h; 202 strank vzdignilo 54.707 K 66 h, torej več vložilo 5758 K 79 h; 9 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 27.120 K; 310 menic se je eskomptovalo za 96.634 K. Stanje vlog 3.496.232 K 34 h. Denarni promet 373.366 K 96 h. Vseh strank bilo je 1031.

Razglas. Glasom odloka c. in kr. 3. voja z dne 24. 2. t. l. št. 1824 odda se za leto 1910 ustanova podmaršala Karola pl. Tegetthofa. Pravico do te ustanove imajo: 1. Invalidi, kateri v pešpolkih ali lovskih bataljonih iz okolišev dopolnilnih poveljstev št. 7. 17. 27. 47. in 87, če so 2. vsled zadobljenih telesnih po-

škodb ali vojnega napora postali za delo nezmožni 3. ali oni, ki so se udeležili bosanske okupacije leta 1878, pod podmaršalom Tegetthofom. Prošnjam naj se priloži: 1. patentno pismo (doslužnica, Abschied). 2. rodbinski list. 3. domovnica. Prošnje morajo dospeti tusem do najpozneje 6. aprila t. l. Na prošnje ki ne odgovarjajo predstoječim pogojem, se ne bo oziralo.

C. kr. okr. glavarstvo Rudolfovo.

Godba meščanske garde. Podpirajoči člani godbe se še enkrat vabijo k razgovoru in sicer v ponedeljek dne 14. t. m. ob polu 8. zvečer. Nujno je potrebno, da se odbor sestavi. Novi kapelnik gosp. G. Höfner, kateri je Novomeščanom kot dobri godbenik in dirigent, že iz prejšnjih let znan, pride že 19. t. m. semkaj in bo takoj z vami prišel.

Razglas. Volitev odposlancev za občni zbor okrajne bolnišne blagajne za politični okraj Rudolfovo za dobo štirih let. Volitve se vršijo pismeno dne 30. marca 1910 od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne v blagajni pisarni v Rudolfovem. Pozneje došle glasovnice se smatrajo kot neveljavne. Vsak delodajalec dobi volilno izkaznico in volilno glasovnico za sebe in njegove delojemalce-samosvojne blagajne člane, katerim ima iste izročiti. Pravico voliti in izvoljeni biti imajo le samosvojni blagajni člani, ter se volitev vrši po sodnih okrajih in sicer v sodnem okraju Rudolfovo, Trebnje in Žužemberk. Odposlanci volijo se ločeno po delojemalcih po spodaj določenem številu. V sodnem okraju Rudolfovo volijo delojemalci 48 odposlancev, delodajalci 24. Sodni okraj Trebnje voli 2 delojemalca, 1 delodajalca; Žužemberk 2 delojemalca, 1 delodajalca. — Okrajna bolnišna blagajna v Rudolfovem dne 4. marca 1910. Josip Bergmann l.r., t. č. načelnik.

Bolnišnica Usmiljenih bratov v Kandiji je ob priliki godu svojega patrona sv. Janeza od Boga praznovala lepo slavnost. Mil. g. prošt Dr. Seb. Elbert je blagoslovil novo električno napravo in pa Röntgenov aparat ob navzočnosti povabljenih gostov. Med drugimi so bili g. okr. glavar baron Rechbach in vsi tukajšnji gg. zdravniki.

Predavanje v Rokodelskem domu — je bilo po vrsti že tretje v nedeljo dne 6. marca t. l. Gosp. profesor dr. Šarabon je nadaljeval o vulkanizmu. Zelo zanimivo je pojasnoval vzroke potresov, katerih je iskati deloma v vulkanizmu, deloma v pogrezanju zemeljskih plastij. Izvor potresov sega baje do 200 km pod zemeljskim površjem. — Opisal je potresna opazovališča in seismometre, ki naznanjajo potrese. — Posebno pogosti so potresi na Japonskem in v Južni Ameriki. Gosp. profesor tako zanimivo predava, da poslušalcu kar prehitro poteče čas tega pouka in primerne zabave. Zeleti je, da vsak dosedanji slušatelj pripelje seboj vsaj še enega vdeležnika, oziroma poslušalko.

Romanje v sveto deželo. — V Ljubljani se je osnoval pod vodstvom presvetlega gospoda knezoškofa odbor, ki hoče oskrbeti I. skupno slovensko romanje v sveto deželo. Trajalo bo od 2. do 21. septembra 1910. Sprejme se na ladiji za I. razred 44 oseb, II. 142 in III. 350, vkup 536 romarjev. Cene: I. 450, II. 400, III. 280 kron, s čemur so plačane vse splošne stvari. Priglase sprejema: Odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani. Z ozirom na to, da avstrijskemu hospicu v Jeruzalemu zdaj načeljuje Slovenec koroški rojak dr. Ehrlich, bo za naše romarje izborna preskrbljeno. Slučajno je dobil naš list pred kratkim spis o „potovanju v sveto deželo,“ ki smo ga začeli objavljati v današnji številki. Pojasnil bo marsikako zanimivost, ki bo prav prišla našim romarjem.

Nezgoda. Zadnji ponedeljek se je v Umek-Jevščekovi tovarni v Kandiji pripetila nesreča. Mej tem ko se je mizarski vajenec nekoliko ozrl vstran, prišla mu je roka preblizu mašini, katere mu je par prstov na desni roki poškodovala. Ker je g. zdravnik kmalo obvezal roko, ne bo prehudih posledic. Učenci pozor pri mašinah!

Puška ni igrača. Viktor Pirnat je bil zelo ponosen na flobertovo puško. Z isto je šel 23. febr. na vrt, a po nesreči se je sprožila, krogla ni obtičala v dlani nego je zdrsnila na tla. Učenceva roka je iz nevarnosti. Ne dajte pušk otrokom!

Vojaški nabor bo dne 30. marca za občine: Šmihel-Stopiče in Brusnice; 31. marca za občine: Mirnapec, Šempeter, Orehova, Prečna, Belacerkev; 1. aprila za občine: Toplice, Poljane, Čermošnje, Rudolfovo, v Rudolfovem ob 8. uri dop. v nabornem okraju Rudolfovo. 2. aprila vsi iz sodnega okraja: Žužemberk ondi ob polu 10. uri v šoli; 5. aprila vsi iz sodnega okraja Trebnje ondi dopol. pri Pavlinu. Stavljenci bodo uvrščeni po občinah in v vsaki občini po stavnihih razredih in zrebnihih številkah. Gospod župan mora za istost pripeljanih jamčiti. Stavljenci iz drugih

okrajev, kateri so klicani k naboru v tem okraju, morajo priti z stavljenci iste občine v kateri bivajo. Nabor se prične v Trebnjem in v Žužemberku ob polu 10. uri dopoldne in v Rudolfovem ob 8. uri zjutraj. — Gospod župan mora točno ob tem času stavljence privedi na naborni prostor in sicer zbrane, kjer se jih bode uvrstilo po žrebnih številkah in stavnih razredih, da se bode mogel nabor hitro in redno vršiti. Sleherni stavljencec kakor tudi sorodniki njihovi moškega spola, kateri imajo priti v pregled pred naborno komisijo in bi bili tudi le nekoliko pijani, bi se na licu mesta kaznovali, in tudi ne bodo komisijsko pregledani, temveč bi se jih pozneje na njihove stroške pred naknadno naborno komisijo v Ljubljano privedlo.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo, dne 18./2. 1910.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča. Dne 28. februarja je stal pred porotnim sodiščem 17 let stari posestnikov sin Franc Škoda iz Straže. Šel je s tremi svojimi tovariši 2. grudnia 1909. vasovat v bližnjo vas Senuše, v Mirtovo hišo. Fantje obojnih vasi so si bili gorki. S kolci oboroženi so Senušani na cesti čakali sovražnih jim Stražanov. Med čakalci sta bila tudi brata Janez in Jožef Kerin. Ob 11. uri so se Stražani mislili vrniti domov, a niso šli še daleč po cesti, ko so naenkrat zapazili svoje nevarne nasprotnike Senušane in začeli bežati. Senušani pa za njimi! Med tem časom je skočil Franc Škoda za neko kovačnico. Ko je kmalu potem prišel nič nevarnega sluteč, v njegovo bližino Janez Kerin, se mu Škoda v naglici za hrbtom približa, ga bliskoma zaobrbe in sune z velikim kuhinjskim nožem ravno v srce. V nekoliko minutah je Janez Kerin umrl vsled izkrvavljenja. Obtoženec Franc Škoda se zagovarja, da je dejanje storil v silobranu. Tudi kuhinjskega noža da ni nosil iz nikakega slabega namena s seboj, temveč zato, ker je zgubil svoj žepni nož. Gospodje porotniki niso verjeli njegovemu zagovoru, spoznali so ga krivega uboja. Sodni dvor ga je obsodil na tri leta težke ječe, poostrene vsak mesec z enim trdim ležiščem, nadalje v poravnavo sodnih stroškov in v povračilo pogrebnih stroškov v znesku 50 K.

Istega dne je bil sojen Franc Lamprecht rojen leta 1876. v Grebinju na Koroškem, ki je lani po trebanjskem okraju kradel včasih tudi iz zaprtih prostorov moško obleko in čevlje. Obtoženec ni tajil svojih dejanj, zagovarjal se pa je, da krade ker ga v to nekaj sili, čemur se ne more ubraniti. Bil je že prej 26krat kaznovan. Zato je predlagal zagovornik dr. Slanc, naj stavi sodni dvor z ozirom na porotnike tudi vprašanje: „je-li obtoženec ni storil omenjenih tatvin iz nepremagljive sile?“, kar pa je sodni dvor zavrgel kot neutemeljeno in neumestno. — Ker so porotniki razun drugih stavljenih jim vprašanj tudi potrdili, da je obtožencu krasti prišlo že v navado, je sodni dvor obsodil obtoženca na pet let ječe, poostrene vsakih 6 mesecev s trdim ležiščem, po prestani kazni pa se ga naj postavi pod policijsko nadzorstvo.

Slovstveno. — Dr. Krek: Turški križ — Tri sestre. S tem naslovom je izšla knjižica, ki vsebuje omenjeni dve igri. Prva je vzeta iz slovenske zgodovine v dobi turških napadov po naši domovini, druga pa iz narodnega življenja. Obe izvrstno slikata značaj našega ljudstva. Kakor nalašč sta za izobraževalna društva, ki ju brez posebnih težkoč spravijo na oder. Po takih igrah se ljudstvo res izobražuje in oblažuje. Pridno segajte po knjižici, ki stane samo 1 K.

(Marijin otrok.) Vodilo za ude Marijine družbe, drugi natis, priredil in založil P. Lavrencij Göppel, ord. Cist. v Zatičini. Ta knjižica je dotiskana ter bode v najkrajšem času dobiti lično vezana pri založniku v Zatičini, pri J. Krajec nasl. v Novem mestu ter v prodajalni Katol. tiskovnega društva (Ničman) v Ljubljani.

Gospodarske drobtine.

— **Velikansk protestni shod proti novemu davku na vino** se je včeraj vršil v Sofijini dvorani na Dunaju. Na shodu je bilo nad 5000 vinogradnikov vseh avstrijskih narodnosti in dežel. Na shod je došlo 106 pritrjevalnih brzojavk. Predsedoval je shodu nižavstroski deželni odbornik krščanski socialc Mayer, ki je dejal, da morajo vsi agrarni poslanci brez razlike narodnosti v boj proti vladni predlogi o davku na vino. Preprečiti morajo, da bi ta predloga postala zakon, ako se jim pa to ne posreči, tedaj pa pride toliko vinogradnikov na Dunaj, da jih bodo polne tudi dunajske ceste. Posegli bomo po pasivni rezistenci. Ako se je poslužujejo celo državni uradniki in zdravniki, zakaj

bi se je ne agrarci. Župani bodo pričeli s pasivno rezistenco in odložili bodo svoja mesta. Boj bomo organizirali in odnehali ne bomo. Kdor odneha, je izdajalec kmečkih koristi. Poslanec Girstmayer iz Štajerske je pozval zborovalce, naj gredo demonstrirati pred finančno ministrstvo. Dr. Korošec je v imenu S. L. S. izjavil, da bodo poslanci S. L. S. zvesto in krepko stali na stališču agrarne skupnosti in se odločno bojevali proti vsemu, kar bi bilo kmetu v škodo. Govoril je tudi dr. Ploj v imenu „Zveze južnih Slovanov“. Govorili so zastopniki južnih Tirolcev, češki katoliško-narodni poslanec Šilinger v imenu vinogradnikov iz Moravske, vitez Hohenblum. Vsi govorniki so povdarjali, da je v skupnosti agrarcev njihova moč. Shod je soglasno sprejel resolucijo, ki z ogorčenjem odklanja vladno predlogo; poziva vlado, naj predlogo umakne, v nasprotnem slučaju pa naj poslanci z vsemi sredstvi delajo na to, da predloga o davku na vino, ki bi bila katastrofa za vinogradnike, pade.

— **Kranjska deželna vinarska zadruga v Ljubljani** se je ustanovila pretečeno leto. V njenem odboru in načelstvu so sami najodličnejši moze in priznani strokovnjaki kranjski, katerih ime že samo jamči za dobro uspevanje zadruga. Zadrugo zdadno podpira deželni odbor, pričakuje pa tudi podpore od države. Večina krajevnih vinarskih zadrug in odličnih vinogradnikov kranjskih je že pristopilo k zadrugi. Ker znašata vpisnina in delež samo 30 kron, je tudi manj premožnim vinogradnikom pristop olajšan. Ker je bila dosedaj zadruga zaposlena s predpripravami in notranjo organizacijo, še ni mogla doseči večjih uspehov. To bo pa v kratkem izvršeno, nakar bo zadruga krepko šla na delo, da spravi naše vino v tisto veljavo, katera mu po pravici gre.

— **Kmetijski tečaj v Radečah** se priredi od 13. do 15. marca t. l. Na sporedu so predavanja o gnojenju, pridelovanju krme, živinoreji, živinozdravništvu, sadjereji in o združništvu. — Želeti je, da se drugo leto prirede ti tečaji le po zimi, ko ni zunaj posebnega dela. Sedaj je ob lepem vremenu že vse pri delu, tako da ni nič čudnega, ako niso tečaji tako obiskovani kakor bi bilo želiti. Delavnik sploh ni ugoden za kmetijski pouk izvemši po zimi.

— **Oddaja modre galice.** Zadnji čas je, da se naroči potrebna galica. Ker nam niso vsa županstva poslala še naročilnih pol, opozarjamo jih s tem zadnjič, da treba galico takoj naročiti in poslati predpisano aro, ker zamore kmetijska podružnica le v tem slučaju poskrbeti vse potrebno za pravočasno dobavo galice.

— **Občni zbor kmetijske podružnice novomeške**, ki se je vršil 28. febr. t. l., je bil slabše obiskan kakor zadnja leta. Udeležili so se ga pa vendar vsi boljši naši posestniki. Odbor je ostal prejšnji le s to spremembo, da je bil na novo izvoljen adjunkt Zdolšek iz Grma na mesto J. Florijančiča iz Št. Petra, ki je izstopil iz odbora. Obširneje poročilo prinesemo prihodnjič. Občni zbor je med drugim sklenil, da naj skuša odbor ustanoviti za novomeški okraj živinorejsko zadrugo in da priredi jeseni premovanje plemene živine v Novem mestu.

— **Oddaja čistokrvnih plemenskih bikov.** C. kr. kmetijska družba bo oddajala to spomlad bike čistokrvnih pasem in sicer na Dolenjsko samo bike sivkaste barve. Kdor želi bika dobiti, naj prosi zanj do 1. aprila t. l. Vsak prosilec se mora zavezati, da je pripravljen bika sprejeti o pravem času in na določeni postaji in sicer tistega bika, ki ga določi odbor; dalje, da plača polovico nakupnih stroškov in da bo redil bika dve leti za plemo. Kdor bi imel bika čez 2 leti in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobi 40 K in za vsak mesec dalje po 10 K nagrade.

— **Nagrade za izboljšanje hlevov**, ki so za nje prosili oni posestniki, ki so svoje hleve izboljšali, se bodo pri c. kr. kmetijski družbi še le tedaj izplačale, ko dobi družba dotično državno podporo, ki ji je bila obljubljena.

— **Semena detelj in trav** za deteljne mešanice in travniške zmesi ima odslej naprej za svoje člane tudi c. kr. kmetijska družba v zalogi in jih bo oddajala s pomočjo državne podpore po znižani ceni. Semena kupuje družba na debelo na Dunaju in jih daje odračunši vožnjo z Dunaja do Ljubljane s popustom 20 do 25%. Vsak, ki travna in deteljna semena naroči, naj sporoči, koliko posameznih semen kupi, ali pa naj naroči že narejeno zmes, a v tem slučaju mora pisati, kakšna je zemlja, ki jo misli obsejati in kako velik je dotični prostor.

— **Udom kmetijske podružnice novomeške.** V pondeljek po sv. Jožefu se bo delilo drevje in trte iz podružnične drevesnice in trtnice na Hočevarjevem marofu. Prosimo, da se tega dne vzame, naj si bo v teku dopoldneva ali pa popoldne.

Raznoterosti.

* **Vabilo na naročbo tamburaškega instrumentalnega lista „Lira“** ki je pričel izhajati vsaki 25. dan v mesecu. „Lira“ bo prinašala samo efektne v lahkem slogu sestavljene skladbe, uporabne za zabave, plese, izlete itd. Vsebinska „Lire“ bodo koračnice, plesni in zabavni komadi, kupleti za en in več glasov — (katerim bo podstavljen tudi klavirski izvleček) — in ženski zbori s spremljevanjem tamburaškega zbora. Prva številka „Lire“ je izšla 25. januarja t. l., ter velja vse leto 10 K, za pol leta 5 K. Posamezne številke 1 K 20 vin. Naročila sprejema upravništvo „Lire“ v Ljubljani, Sodna ulica št. 4, II. nadstr.

* **Proti revmatizmu.** — Do dobrega preskušano, izborna uplivajoča domača zdravila proti revmatizmu, osobito na protinu (putiki), je alkoholični izvleček navadnih kopriv. Napravi se pa ta izvleček takole: V poletnem času naberi čvrsto rastočih hudo pekočih kopriv. Koprive so pa tem boljše, to je tem hujše pekoče, čim bolj so mladične, ter na solncu, ne pa v senci rastoče. Nabrane koprive, to je njih listje, pecilje in stebalje zreži na debelo, in z njimi napolni, toda le rahlo, steklenico širokega vratu. Tako pripravljene ter spravljene koprive zalij pa do vrha z najfinejšim, ne z ordinar, t. j. z denaturaliziranim špiritom, steklenico pa zamaši prav dobro z gobo in pusti jo kake tri tedne na največjem solnčnem pripeku mirno stati, le sem ter tja kedaj daj jo parkrat dobro premajati. Špirit izvleče iz kopriv zeleno barvo, vsled tega postane izvleček zelen, posebno izvleče pa še iz njih v istih nahajajočo se mravljinčno kislino, katera je ravno isti obstojni del izvlečka, kateri pri njega uporabi tako izborna upliva. Uporablja se pa tako napravljeni izvleček tako-le:

Zvečer ko se poda bolnik spat, ponoči enkrat, in pa zjutraj prej ko vstane iz postelje, masira naj si z njim boleči del noge ali roke bolj ko mogoče, če tudi to jako boli. Potem naj ga pa z volneno ruto ali nogavico dobro ovije. Ta procedura ponovi naj se tudi po dnevu enkrat do dvakrat, recimo opoldan, in okolo četrte ure popoldan. Kdor si ima sezdraviti protin (putiko) v nogah, naj po masaži nikar gorkih copat ne obuva ampak ako mu je le mogoče, naj obuje vrho volnenih nogavic koj navadno obuvalo čeravno to hude bolečine prouzroča. In nogi naj tudi nikar s počitkom, z mirom ne prizanaša, marveč hoditi naj skuša, sili naj se hoditi, bolj ko mogoče. Gorko in obasno obuvalo, ter prizanašanje nogi zdravljenje jako podeljšuje, kajti čim bolj ko se človek sili hoditi, tem prej ozdravi. Tako uči skušnja.

Vsled gospodarja smrti je na prodaj trdno zidana, pritlična, z opeko krita **HIŠA**

na Jami št. 6 pri Dvoru z zraven ležečim vrtom, lep, novo napravljen hrastov pód, kateri se da tudi preč preložiti, in velik kos zemljišča z njivami in deloma s hosto obraščenege. Vse to proda se skupno ali pa tudi posamezno.

Natančna pojasnila se izvedo pri lastnici Mariji Perpar na Jami št. 7, pošta Dvor pri Žužemberku. (55-2-1)

Zahvala.

(60)

Povodom bolezni in smrti našega preljubljenega očeta

Franca Repar

vodja in nadžagarja v Soteski

smo prejeli od njegovih prijateljev in znancev dokazov krščanskega sočutja, da nam je to v veliko tolažbo ob britki zgubi. — Ker nam ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti se, naj blagovolijo tem potom sprejeti našo najsrčnejšo zahvalo. — Zlasti se zahvaljujemo č. g. domačemu župniku, čislani rodbini Javornikovi, slavni požarni brambli iz Toplice za ganljivo petje in častno spremstvo, slav. kat. sl. izobražev. društvu iz Soteske in vsem p. n. gospem in gospodom spremljevalcem od blizu in daleč.

Soteska, 6. marca 1910.

Žalujoča rodbina.

Dražbeni oklic.

E 753/9

7

Dne 22. marca 1910 dopoldan ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišča vl. št. 236 k. o. Gor. Polje, ki sestoji iz parcele št. 90/62 z na njej stoječo kočjo, njiv in pašnikov.

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 403 K 65 v. Najmanjši ponudek znaša 269 K 10 v. Pod tem zneskom se ne prodaje. Odobrene dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišju spodaj oznamjenega sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnja v Rudolfovem, oddelek II.,

dne 1. februarja 1909.

54

Dražbeni oklic.

E 588/9

10

Dne 22. marca 1910 dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 6 dražba nepremičnin vl. št. 69 in 139 kat. obč. Štale, obstoječih iz hiše ter njivami in travniki.

Nepremičninama, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost: a) vl. št. 69 = 520 K 96 h; b) vl. št. 139 = 157 K 40 h, skupaj 678 K 36 h. Najmanjši ponudek znaša ad a) 348 K, ad b) 105 K; pod tem zneskom se ne prodaje.

Odobrene dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišju spodaj oznamjenega sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajno sodišče Novomesto, odd. II.,

dne 25. januarja 1909.

53

Pas sv. Jožefa

in sedem nedelj sv. Jožefu posvečenih. Lično v usnje vezana knjižica 1 K 40 h, po pošti 20 h več. — V založništvu J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Kaj naj

*sedaj pijem, ko mi je zdravnik pojasnil, da je bobova kava škodljiva
mojemu zdravju?*

Odgovor:

Kathreiner Kneipp-sladno kavo, katera ima vsled posebnega pripravljalnega načina duh in okus bobove kave, je redilna in vrhtega poceni. Ni boljšega zajutрка za mlado in staro.

Preklic. (50)

S tem prekličem vse, kar sem govoril zoper g. Terezijo Šepic v Žabjivasi ter smatram kot neresnično.

Žabjivas, dne 25. svečana 1910.

Jožef Bartelj.

Vabilo. (58)**Posojilnica v Črnomlji,**

reg. zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj

redni občni zbor

dne 20. marca t. l. ob 3. uri popoldne v svoji lastni hiši.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o delovanju posojilnice.
2. Predlaganje računa za 1909 in razdelitev čistega dobička.
3. Nasveti.

Ako ob določeni uri zbor ne bi bil sklepčen, vrši se ob 4. uri popoldne isti dan ravnotam in z istim dnevnim redom občni zbor brez ozira na število navzočih zadrušnikov.

K obilni vdeležbi zadrušnike vljudo vabi

Načelstvo.

Prodaja. (59)

Na Brezovici pri Št. Jerneju se bode v ponedeljek, 14. t. m. ob 9. uri dopoldne prostovoljno na dražbi prodalo posestvo obstoječe iz: hišice, pōda, listnice, kozolca z podstreškom in velikega sadnega vrta. Tudi soraba vodnjaka je s tem sklenjena. Vzklicna cena 1640 K.

Spomladi in po leti tekočega leta se bode posekalo nekaj stotin kubičnih metrov smrekovega lesa, od katerega se bode

 smrekova lubad

na ta način prodala, da kupec deblo sam oluši in plača. Cena smrekovi lubadi se bode računala od kubičnega metra smrekovega debela. Ponudbe sprejema

(44-5-2)

oskrbnništvo graščine Ruprčevrh pri Novem mestu.

Imam 350 hl izvrstnega (40-12-2)

istrskega vina

bele in črne vrste, kakor tudi istrski konjak po nizki ceni. Vsled nizke cene pošiljam samo od 200 l naprej in proti povzetju. V dveh mesecih prazne posode nazaj. Uzorce na zahtevo brezplačno.

Ana M. Pujman, posestnica v Vodnjanu (Dignano) Istria.

 Nova hiša

se bo iz proste roke prodajala dne 20. sušca, na cvetno nedeljo, popoldne ob 4. uri. — Hiša je moderno zidana, ima 4 velike nad 3 metre visoke sobe, kuhinjo, shrambo, klet, drvarnico, svinjsko kuhinjo in lep vrt ter je tedaj pripravna za kakšno večjo družino ali vpokojenega uradnika. Lega hiše je zelo lepa in tri minute od župne cerkve v Šmihelu. Mimo hiše bo tekla belokranjska železnica. Kdor se misli licitande udeležiti, ima položiti 10% vadija.

(57)

Jernej Sitar, v Šmihelu št. 53 pri Novem mestu.

Parna opekarna v Zalogu (Breitenau)

ima vedno v zalogi (14-0-4)

najboljši in najceneji opeko vsake vrste.

Naročila in vprašanja sprejema oskrbnništvo graščine Zalog (Breitenau) pri Rudolfovem.

 Na prodaj je (28-3-3)

POSESTVO

obstoječe: hiša pripravna za vsako obrt, gospodarsko poslopje, vrtovi s sadjem, njive, gojzdi, travniki in vinograd, pri glavni cesti na Studencu — iz proste roke. — Pogoji in cena ugodni.

Natančna pojasnila se zvedó pri

Anton Rotu na Studencu, pošta Radna pri Sevnici.

Prostovoljno gasilno društvo v Krškem ima na prodaj dvokolesno mehaniško (43-3-2)

porivalno lestvo

nova, 14m dolga, tridelna, ki jo zamoreta postaviti dva moža. Cena po dogovoru, ponudbe naravnost.

:: Na :: Prodaja se hiša v Metliki. prodaj!

V tej hiši je že mnogo let gostilna, v nji so tudi pripravne sobe za ptujce. K hiši pripadajo gospodarska poslopja in vrt. — Natančneje se izve pri hranilnici in posojilnici v Semiču. (38-3-2)

Gozdar ali upravnik (49)

dobro izurjen v gozdarstvu in poljedelstvu, ki je v tej stroki že več let služboval in ima dobra spričevala, se sprejme na neko večje posestvo na Dolenjskem. Mora biti oženjen, toda imeti mora le majhno družino. — Nastop s 15. aprilom. Pismene ponudbe se sprejemajo do 15. marca 1910 v upravništvu Dolenjskih Novic.

Slovensko podjetje!

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg šte. 22 in 23.

Tiskana in tkana bombaževina

Bela in rjava kotonina (4-12-3)

Domače in angleško sukno

Francoska svila

Modno blago iz prvih tvornic

Najboljše češko platno

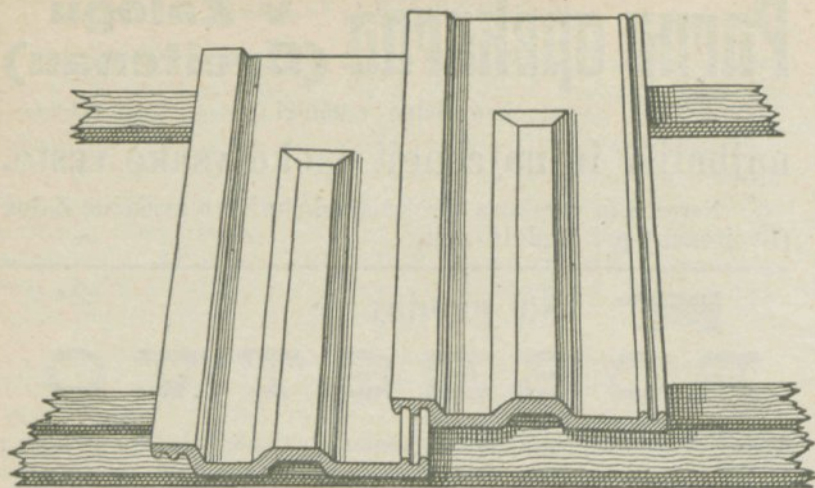
Popolne opreme za neveste

Oprave za hotele in stanovanja

Največja zaloga preprog

Solidna postrežba!

Nizke cene!

F.P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

patent. dvojno zarezani
(22-24-3) **strešnik - zakrivač**

spoševno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtin navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Lepa mesečna soba (37-5-2)

oziroma z zajutrkom in kosilom v lepi vili se ceno odda takoj. Vzameta se tudi dva dijaka na stanovanje.

Več se poizvê v Krajčevi knjigarni.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z železnino in špecerijo, ki je dovršil vsaj ljudsko šolo in je star 14 let.

Franc Guštin v Metliki.

(41-3-2)

Slavnemu občinstvu v blagohotno znanje.

(52-2-1)

V prijetno dolžnost mi je, se slavnemu občinstvu najprisrčneje zahvaliti za toliko let mi izkazano naklonjenost.

Obenem si usojam najuljudneje naznaniti, da sem oddala svojo trgovino

gg. bratoma Josipu in Juliju Kobé

v najem, katera jo bosta popolnoma neizpremenjeno vodila dalje.

Prosim uljudno slavno občinstvo, da ohrani svoje tej trgovini do sedaj izkazano zaupanje tudi mojima naslednikoma.

Priporočam se velespoštovanjem

M. Seidl.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznanjava, da sva prevzela staro in dobro znano

trgovino z špecerijskim in delikatesnim blagom

M. Seidl v Novem mestu

v najem, ter slavno občinstvo uljudno prosiva, da ohrani svojo tej trgovini do sedaj izkazano naklonjenost tudi v bodoče.

Imela bova v zalogi vedno sveže in ravno tako blago kot do sedaj, stregla slavnemu občinstvu solidno in po nizkih cenah in se potrudila, da kot domačina cenjene odjemalce v vsakem oziru zadovoljiva.

Priporočava se velespoštovanjem

Brata Kobé.

Stanovanje

lepo, prostorno, obstoječe iz treh sob, kopalne sobe, kuhinje, jedilne shrambe in z vsemi pritliklinami se odda s 1. majem v Dergančevi hiši v Kandiji.

(27-3-3)

En joh obsegajoč vinograd

na lepi priliki v Gornjem Gerčevju je na prodaj. Natančnejši podatki se izvedo pri lastnici vinograda Ani Žagar v Golušniku, pošta Št. Peter pri Rudolfovem (Dolenjsko).

(51)

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂ %

(7-0-5)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

